

სოციალურ-ეკონომიკური საკითხები ქრისტიანობაში

გოგორიშვილი ირინა

თსუ-ის ასოცირებული პროფესორი

ნაშრომში განხილულია თანამედროვე ქრისტიანული ეკლესიის მიერ დაკავებული პოზიცია იმ მწვავე საყვედურებზე, რომლებიც ანტიქრისტიანულ ლიტერატურასა და მარქსიზმში არის გაბატონებული.

კვლევის მიზანია ახალი აღთქმის ტექსტის გაანალიზების საფუძველზე გამოვლინდეს ქრისტიანობის დამოკიდებულება სოციალურ-პოლიტიკური საკითხებისადმი. ამ მხრივ ყურადღება აქცენტირებულია ქრისტიანული ეკლესიის მიერ სიმდიდრის, ქველმოქმედების, სახელმწიფოს ხელისუფალთა და ინსტიტუტების როლის შეფასებაზე.

საკვანძო სიტყვები: პასუხისმგებლობა, ძალაუფლება, ეთიკა, მორალი

შესავალი

ქრისტიანული ეკლესიის წარმომადგენელთა მიმართ მწვავე საყვედურები დიდი ხნით ადრე დაიწყო. ანტიქრისტიანულ ლიტერატურაში, მარქსიზმში და მის საბჭოთა გამეორებებში დამოკიდებულება ქრისტიანობისა და მის მესვეურთა მიმართ უკიდურესად ნეგატიურია. ამ მხრივ განსაკუთრებით დომინირებდა ეკლესიის მსახურთა სიყვარული ფულისადმი (ამას ადასტურებს კათოლიკური ეკლესიის მიერ გამოცემული ინდულგენციებით ვაჭრობის ფაქტები). ამავე დროს მწვავე კრიტიკის თემას წარმოადგენდა ისიც, რომ ეკლესიის მსახურნი ყოველთვის და ყველგან იცავდნენ მდიდრების ინტერესებს, ცდილობდნენ ესია მოვნიბინათ და კარგად ემსახურათ მათთვის, ხოლო ღატაკებსა და უქონელთ ურჩევდნენ მოთმინებასა და სიმშვიდეს. დიდი ხნის განმავლობაში, სასულიერო პირების დადანიშნულებას თან ახლდა ეკლესიის წარმომადგენელთა მხრიდანაც ბრალდებების წაყენება რაც აღსანიშნავია, რომ დღესაც გრძელდება (განსაკუთრებით კათოლიკურ და პროტესტანტულ ეკლესიებში). ამ ვითარების შესაბამისად მიმდინარეობდა თავად ქრისტიანული ეკლესიის კრიტიკა, რომ იგი არასდროს უწყობდა ხელს საზოგადოებრივ წინსვლას, არ აპროტესტებდა მონობას, დაჩაგრულებს ურჩევდა, რომ მათ არაფერი შეეცვალებოდა და ყველაფერს მორჩილად შეგუებოდნენ. მდიდრებისა და ძალაუფლების მპყრობელთა მხარდასაჭერად, ეკლესიის წარმომადგენლები ანუგეშებდნენ დაჩაგრულებსა და მშვიდრებს, რომ ისინი თავიანთი მოთმინებისთვის მომავალში დაჯილდოვდებოდნენ. ყოველივე ამან აუტანელი ფარისევლობის ბეჭედი დაასვა ეკლესიის წარმომადგენლებს. სამწუხაროდ ათეისტებისა და ანტიქრისტიანების მხრიდან ამ ტიპის განცხადებების გასამტკიცებლად ისტორიაში, ახალ დრომდე და დღესაც საკმარისი ფაქტობრივი მასალა არსებობს.

ნაშრომის მიზანია შევეცადოთ შეძლებისდაგვარად გავერკვიოთ ქრისტიანული ეკლესიის დამოკიდებულებაში ისეთი სოციალურ-ეკონომიკური საკითხების მიმართ როგორცაა: ეკლესიის პასუხისმგებლობა, სიმდიდრე, ქველმოქმედება, საზოგადოებრივი ღირებულება თავისუფლება და ხელისუფალთა ქმედება.

კვლევის მეთოდს წარმოადგენს ლოგიკური ანალიზის გამხორციელება ახალი აღთქმის ტექსტის საფუძველზე.

ეკლესიის პასუხისმგებლობა არ არის კლირის¹ პასუხისმგებლობა

უპირველეს ყოვლისა, ჩვენ ხაზს ვუსვამთ იმას, რომ სასულიერო პირთა ნაკლოვანებები და ცოდვები, თავისთავად, არ იძლევა რაიმე უფლებას, რომ ყოველივე ეს ეკლესიას მიეკუთვნოს. შეიძლება თუ არა ეკლესიის სინმინდე, მისი სიმართლე, მისი სწავლებები შეირყეს ეკლესიის მსახურთა უსამართლობის, ცოდვებისა და ნაკლოვანებებით? რა თქმა უნდა, არ შეიძლება უარყოფით ფსიქოლოგიური კავშირი ეკლესიის წარმომადგენელთა წინააღმდეგ ბრალდებებსა და თავად ეკლესიის წინააღმდეგ განწყობას შორის: ყველაფერი, რაც ჩრდილს აყენებს ეკლესიის წარმომადგენლებს, თითქოს „თავისთავად“ გადაეცემა ეკლესიასაც, რომელის სინმინდეზეც უპირველეს ყოვლისა სწორედ მისი მსახურები უნდა აუწყებდნენ ყველას. ამასთან, მარტივი სამართლიანობა მოითხოვს ეკლესიის განსჯას იმით, რასაც იგი თავად ასწავლის და რასაც მოითხოვს თავისი წარმომადგენლებიდან. ჩვენ არ ვაპირებთ კამათს იმ ფაქტების რეალობასთან

¹ კლირი -მღვდელმსახურთა, ეკლესიის მსახურთა, სასულიეროთა, მრევლის საერთო სახელი (17)

დაკავშირებით რასაც ანტიქრისტიანები აგროვებენ და მოუთითებენ. ცხადია, რომ არ შეიძლება გავათეთროდ ის რაც სინამდვილეში ბნელია და უღირსია. იმისათვის, რომ ვიმსჯელოთ, თუ როგორ ეხება ქრისტიანული ეკლესია ეკონომიკურ და სოციალურ თემას, უნდა მივმართოთ მის განცხადებებსა და მის მოძღვრებას.

დამოკიდებულება სოციალურ-ეკონომიკური საკითხებისადმი ახალ აღთქმაში

მოდით მივმართოთ წმინდა წერილს და, უპირველეს ყოვლისა, სახარებას. სიმდიდრისა და მის მიმართ დამოკიდებულების საკითხი ისე ხშირად და იმდენად მრავალფეროვნადაა გაშუქებული სახარებაში, რომ ჩვენ ყველა ადგილსაც კი არ დავასახელებთ, არამედ მხოლოდ ყველაზე მნიშვნელოვანს შევხებით. „მან (უფალმა) უთხრა: „დაუკვირდით და დაიცავით თავი ყოველი ანგარებისაგან, ვინაიდან ადამიანის სიცოცხლე მისი ქონების სიუხვეზე როდია დამოკიდებული“.

(1)

უფლის ამ სიტყვების შემდეგ მნიშვნელოვანი იგავია იმ მდიდარ კაცზე, რომლის ქონებაც იზრდებოდა და ვინც ფიქრობდა მის შემდგომ ზრდაზე. მაგრამ ღმერთმა უთხრა მას: „უგუნურო ამაღამ სულს მოგთხოვენ და, რაც დაიმზადე ვილას დარჩება?“ (2)

ეს მოსდით მათ, ამბობს უფალი საბოლოო სიტყვებს: „ისიც ასევეა, ვინც თავისთვის იუნჯებს და ღმერთში არ მდიდრდება“.

(3)

„სიმდიდრის მაცდუნებლობა“ ნახსენებია იგავში მთესველის შესახებ, საუბარში ღვთისმოსავ ახალგაზრდასთან, რომელიც ცდილობდა „მარადიული სიცოცხლის მემკვიდრეობას“. უთხრა მას იესომ: „თუ გინდა, რომ სრულყოფილი იყო, ნადი, შენი ქონება გაყიდე და მიეცი ღარიბებს და გექნება საუნჯე ზეცაში. მერე მოდი და გამომყევი“.

(4)

ეს სიტყვა, რომ მოისმინა ჭაბუკმა დაღონებული განშორდა, ვინაიდან ბევრი ქონება ჰქონდა. იესომ კი უთხრა თავის მოწაფეებს: „ჭეშმარიტად გეუბნებით თქვენ: ძნელია მდიდრისათვის ცათა სასუფეველში შესვლა“.

(5)

ამის შემდეგ უფალმა უთხრა მოწაფეებს: „კიდევ გეუბნებით თქვენ: უმალ აქლემი გაძვრება ნემსის ყუნწში ვიდრე მდიდარი შევა ღვთის სასუფეველში“.

(6)

ეს არის რთული არა მხოლოდ მათთვის, ვინც უკვე ფლობს სიმდიდრეს, არამედ მათთვისაც, ვინც არ ფლობს, მაგრამ სურს რომ ფლობდეს მას. „...ვერ შეძლებთ ღმერთსაც ემსახუროთ და მამონასაც“ ამბობს უფალი.

(7)

როგორც ყველა ამ სიტყვიდან ირკვევა, ქრისტიანობა არამარტო არ მოუწოდებს სიმდიდრის დაგროვებისკენ, არამედ სიმდიდრეს სულიერ ცხოვრებაში გადამწყვეტ წინააღმდეგობად მიიჩნევს. სამოციქულო ეპისტოლეებში ეს დამოკიდებულება სიმდიდრეზე კიდევ უფრო განვრცობილია. ქრისტიანული ცნობიერების დამოკიდებულება სიმდიდრის მიმართ და მასთან დაკავშირებული ყველაფერი ალბათ ყველაზე მწვავედ, გამამტყუნებელად და გამაფრთხილებლად გამოხატულია პავლე მოციქულის 1 ეპისტოლეში ტიმოთესადმი: „ყველა ბოროტების საფუძველი არის ვერცხლთ მოყვარეობა (ფულის სიყვარული)“. პავლე მოციქულის ეს მკაცრი სიტყვები მართალია არა მარტო იმ დროისთვის, როდესაც მან თქვა ეს არამედ, მართალია, რა თქმა უნდა, ჩვენი დროისთვისაც - აქ საქმე გვაქვს არა მხოლოდ ცოდვილ ქმედებათა „ფესვის“ გამოვლენასთან, არამედ იმისთანაც, რომ დავინახოთ, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ადამიანის სულისათვის სიმდიდრის ძიებას.

(8)

პავლე მოციქული თავის გზავნილში გალატელებისადმი ახსენებს მათ, რომ „ატარონ ერთი მეორის ტვირთი“ ანუ იფიქრონ ლატაკებზე.

„ამ წუთისოფლის მდიდრებს ამცნე - წერდა პავლე მოციქული პირველ ეპისტოლეში ტიმოთესათვის - რომ არ გადიდგულდნენ, არ მიენდონ მაცდურ სიმდიდრეს, არამედ ცოცხალ ღმერთს, რომელიც ყველაფერს უხვად გვაძლევს მოსახმარად.“

(9)

კიდევ უფრო მეტად მკაცრია მოციქული იაკობის წერილი: „მოდით ახლა თქვენც იტირეთ, მდიდრებო, და ივავალახეთ იმ უბედურებაზე თქვენზე რომ მოდის, თქვენი სიმდიდრე დალპა თქვენი სამოსელი კი ჩრჩილმა შეჭამა. თქვენი ოქრო და ვერცხლი დაჟანგდა. მათი ჟანგი იქნება მოწმობა თქვენს წინააღმდეგ და თქვენს ხორცს ცეცხლივით შეჭამს იგი. დაუნჯებული გაქვთ განძი უკანასკნელი დღეებისათვის.“

(10)

ყველგან სახარებაში და სამოციქულო ეპისტოლეებში ვხვდებით მოწყალების მოწოდებას, ყველასთვის დახმარების განევას და საკუთარი თავისგან განდგომას. მონობასთან დაკავშირებით კი, თითქოს ვერც ვპოულობთ მის განსჯას, - მაგრამ ეს ასე არ არის. არსად არ არსებობს მოწოდება ამბოხისათვის, ეს უდავოა. უფრო მეტიც მოციქულ პავლეს წერილში რომაელთა მიმართ ნათქვამია: „ყოველი სული დაემორჩილოს უმაღლეს ხელმწიფებას; ვინაიდან არ არსებობს ხელმწიფება, თუ არა ღვთისაგან, ხოლო არსებულნი ღვთის მიერ არიან დადგენილნი. ამიტომ

ხელმწიფება მონინალმდევე ენინალმდეგება ღვთის დადგენილებას, ხოლო მონინალმდევენი მსჯავრს დაიტყვენ თავს“. (11)

როგორც ვხედავთ მოციქული პავლე სიმდიდრის დაგროვებისა და მისი დაუნჯების მონინალმდეგეა, მაგრამ ამავე დროს სახელმწიფოს ძალაუფლებისა და სამენარმო ნყოფის განმტკიცებისკენ მოუწოდებს მორწმუნეებს. მეშვიდე და მერვე სტროფებში იგი ამბობს: „ამრიგად მიეცით ყველას, რაც ეკუთვნის: ვისაც ხარკი - ხარკი, ვისაც ბაჟი - ბაჟი, ვისაც შიში - შიში, ვისაც პატივი - პატივი. არავისი არაფერი დაგედოთ ვალად, გარდა ერთი მეორის სიყვარულისა, ვინაიდან სხვისი მოყვარული ასრულებს რჯულს“ (ანუ კანონს). თუმცა I წერილში კორინთელებისადმი იგი აღნიშნავს: „დაე, თითოეული დარჩეს იმ მონოდებით, რომლითაც მოუწოდეს. თუ მონოდებული ხარ, როგორც მონა, ნუ ითაკილებ; მაგრამ თუ ძალგის გათავისუფლება, უმჯობესია ისარგებლო.“ (12)

ამავე დროს პავლე მოციქული საკმაოდ მკაცრია ორთოდოქს ქრისტიანთა საზოგადოების მიმართაც იგი გვეუბნება: „ვინც ჭამს ნუ დაამცირებს იმას, ვინც არა ჭამს; და ვინც არაჭამს, ნუ განიკითხავს იმას, ვინც ჭამს. იმიტომ, რომ ღმერთმა მიიღო იგი.“

ვინ ხარ შენ, სხვისი მონის განმკითხველო? თავისი უფლის წინაშე დგას იგი ან ეცემა; მაგრამ წამოყენებული იქნება, ვინაიდან ღმერთს ძალუძს მისი წამოყენება“. (13)

შემდგომ 22-ე და 23-ე სტროფებში იგი არ აიგივებს რწმენას მორალთან და ეთიკურ ნორმებთან რადგან მიიჩნევს რომ: „ გაქვს რწმენა? გქონდეს შენთვის ღვთის წინაშე. ნეტარია ის ვინც თავის თავს არ სდებს მსჯავრს იმის გამო რასაც ირჩევს. ვინც ეჭვობს ჭამისას, დამნაშავეა, ვინაიდან რწმენით არ იქცევა, ხოლო ყოველივე, რაც რწმენით არაა, ცოდვაა“. (14)

საოცრად თანამედროვეა მისი შეფასება და მონოდება რომელიც მექრთამეობასა და დაუკვირვებად ეკონომიკაზე შეიძლება გავავრცელოთ: „ფასით ხარტ ნაყიდნი, ნუ გახდებით ადამიანთა მონები“. (15)

ქრისტიანობაში მონყალების აღთქმას საერთო ძალა აქვს. მოდით, ყურადღება მივაქციოთ იმ ფაქტს, რომ არსებობს მონოდება, რომ არ მოხდეს „მოვალეობის“ მარტივად ზედაპირულად შესრულება: „მიეცი ყველას, - წერს პავლე მოციქული - გულის განწყობის მიხედვით, არა მწუხარებით და არა იძულებით, რადგან ღმერთს უყვარს ნებისყოფა.“ ქრისტიანული ყურადღება ღარიბების მიმართ მდგომარეობს ზუსტად „კეთილგანწყობილ მიცემაზე“ - რომლის არსი არა ობიექტური დახმარებაა (მიუხედავად იმისა, რომ უფალმა მოუწოდა მონყალებისკენ და განადიდდა მონყალე: „კურთხეულ იყავნ მონყალე; რამეთუ შეინყალე“), არამედ სხვისი გულისცემის გაზიარება. (16)

დასკვნა

ასეთი გახლავთ ქრისტიანული ეკლესიისა და მოციქულების სოციალურ-ეკონომიკური პრინციპები. და, როგორც თესლი, რომელიც კარგ მიწაზე დაეცა, ისინი პირველი ქრისტიანული საზოგადოებიდან დაწყებული ქრისტიანების მომდევნო თაობებშიც ყვავის. ადრეული ქრისტიანული საზოგადოების ამ სისტემას სჭირად უწოდებენ ქრისტიანულ კომუნიზმს - მაგრამ მას შემდეგ, რაც ტერმინი კომუნიზმი სამუდამოდ დაადანაშაულეს მარქსის მიერ ძალადობის ქადაგებაში და საბჭოთა რეჟიმის საშინელ ტერორში, უსიამოვნოა ამ ტერმინის გამოყენება ადრეული ქრისტიანული საზოგადოების აღწერისას. ეს იყო მხოლოდ ერთი ოჯახი, ნამდვილი ძმობა.

დღევანდელ ქრისტიანობას სხვა პრობლემები აქვს, რომელთა შორის ყველაზე სახიფათოა ჩვენი ყოფიერების, ქრისტიანული ეთიკისა და მორალის გაიგივება უფალი იესო ქრისტეს რწმენასთან.

ლიტერატურა

1. ლუკას სახარება. თავ.12, 15. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 142;
2. ლუკას სახარება. თავ. 12, 20. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 143;
3. ლუკას სახარება. თავ. 12, 21. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 143;
4. მათეს სახარება. თავ. 13, 22. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 28;
5. მათეს სახარება. თავ. 19, 16-23. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ.42 ;

6. მარკოზის სახარება. თავ. 10, 25. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ.91;
7. მათეს სახარება. თავ. 6, 24. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ.11 ;
8. მოციქულ პავლეს პირველი წერილი ტიმოთეს მიმართ. I ტიმ. თავ. 6, 10. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ.455;
9. მოციქულ პავლეს პირველი წერილი ტიმოთეს მიმართ. 1 ტიმ. თავ.6, 17. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 455;
10. მოციქულ იაკობის წერილი.იაკ. თავ. 5, 1-4. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 300;
11. მოციქულ პავლეს წერილი რომაელთა მიმართ. რომ. თავ.13, 1-8. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 349;
12. მოციქულ პავლეს წერილი პირველი წერილი კორინთელთა მიმართ. I კორ, თავ. 7; 20, 21.) ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 366;
13. მოციქულ პავლეს წერილი რომაელთა მიმართ. რომ. თავ.14, 3-4. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 350;
14. მოციქულ პავლეს წერილი რომაელთა მიმართ. რომ. თავ.14, 22-23. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 351;
15. მოციქულ პავლეს პირველი წერილი კორინთელთა მიმართ. I კორ, თავ. 7, 23.) ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ. 366;
16. მოციქულ პავლეს მეორე წერილი კორინთელთა მიმართ. 2 კორ. თავ. 9, 7. ახალი აღთქმა და ფსალმუნები. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტი. სტოკჰოლმი, 1991. გვ.395;
17. უნივერსალური ენციკლოპედიური ლექსიკონი : 3 ტომად. შემდგენელი ალექსანდრე ელერდაშვილი. - I გამოც. თბილისი. ფანტაზია, 2006; <http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=14&t=112324>

SOCIO-ECONOMIC ISSUES IN CHRISTIANITY

Gogorishvili Irina

*Associated Professor at Ivane Javakhishvili
Tbilisi State University*

Summary

The paper considers the position of the modern Christian church on the reproach prevailing in anti-Christian literature and Marxism.

The purpose of the study is to identify the relationship of Christianity to socio-political issues by analyzing the text of the New Testament. In this regard, the main emphasis is placed on the assessment by the Christian church of the role of wealth, charity, government officials and institutions.

Keywords: *Responsibility, power, ethics, morality*